

EUROPA-PARLAMENTET

1999

2004

Mødedokument

ENDELIG
A5-0427/2002

4. december 2002

BETÆNKNING

om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa
(2002/2141(INI))

Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

Ordfører: Giorgio Napolitano

INDHOLD

	Side
PROTOKOLSIDE	4
FORSLAG TIL BESLUTNING	5
BEGRUNDELSE	10
MINDRETALSUDTALELSE	17
UDTALELSE FRA UDVALGET OM BESKÆFTIGELSE OG SOCIALE ANLIGGENDER	18
UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGE MULIGHEDER	22

PROTOKOLSIDE

På mødet den 5. september 2002 meddelte Parlamentets formand, at Udvalget om Konstitutionelle Anliggender havde fået tilladelse til at udarbejde en initiativbetænkning, jf. forretningsordenens artikel 163, om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa (titlen ændret således den 26. september 2002), og at Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender og Udvalget om Kvinders Rettigheder og Lige Muligheder var udpeget som rådgivende udvalg.

På mødet den 18. juni 2002 havde Udvalget om Konstitutionelle Anliggender valgt Giorgio Napolitano til ordfører.

På møder den 12. september, 4. november og 28. november 2002 behandlede udvalget udkastet til betænkning.

På sidstnævnte møde vedtog det forslaget til beslutning (for: 18; imod: 10; hverken/eller: 0).

Til stede under afstemningen var: Giorgio Napolitano (formand og ordfører), Jo Leinen og Ursula Schleicher (næstformænd), Teresa Almeida Garrett, Elspeth Attwooll (for Andrew Nicholas Duff, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Paolo Bartolozzi (for Jean-Louis Boulanges, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Juan José Bayona de Perogordo (for Giorgos Dimitrakopoulos, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Margrietus J. van den Berg (for Richard Corbett), Georges Berthu, Carlos Carnero González, Paolo Costa, Jean-Maurice Dehousse, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Cristina Gutiérrez Cortines (for Luigi Ciriaco De Mita, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Gerhard Hager, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Neil MacCormick (for Johannes Voggenhuber), Nelly Maes (for Monica Frassoni, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Hanja Maij-Weggen, Luís Marinho, Hans-Peter Martin, Iñigo Méndez de Vigo, Camilo Nogueira Román (for Gérard Onesta), Carlos Ripoll y Martínez de Bedoya (for The Lord Inglewood, jf. forretningsordenens artikel 153, stk. 2), Konrad K. Schwaiger (for Antonio Tajani), Mariotto Segni, Joan Vallvé (for Lone Dybkjær) og Joachim Wuermeling (for Daniel J. Hannan).

Udtalelserne fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender og Udvalget om Kvinders Rettigheder og Lige Muligheder er vedføjet denne betænkning

Under afstemningen om teksten som helhed gav Georges Berthu udtryk for sin hensigt om at vedføje begrundelsen en mindretalsudtalelse, jf. forretningsordenens artikel 161, stk. 3.

Betænkningen indgivet den 4. december 2002.

FORSLAG TIL BESLUTNING

Europa-Parlamentets beslutning om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa (2002/2141(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til den traktat, der blev undertegnet i Nice den 26. februar 2001, især punkt 6 i erklæring nr.23 om Unionens fremtid,
 - der henviser til erklæringen om Den Europæiske Unions fremtid, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Laeken den 15. december 2001,
 - der henviser til Kommissionens hvidbog om nye styreformer i EU¹ og sin beslutning af 29. november 2001 om Kommissionens hvidbog om nye styreformer i EU²,
 - der henviser til sin beslutning af 16. maj 2002 om kompetenceafgrænsning mellem Den Europæiske Union og medlemsstaterne³,
 - der henviser til medlemsstaternes territoriale struktur som fastlagt i deres respektive forfatninger,
 - der henviser til EU's charter om grundlæggende rettigheder,
 - der henviser til Fællesskabets charter for regionalisering⁴,
 - der henviser til artikel 265 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 53 og 163,
 - der henviser til Regionsudvalgets udtalelse af 21. november 2002 om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa⁵,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender og udtalelser fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender og Udvalget om Kvinders Rettigheder og Lige Muligheder (A5-0427/2002),
- A. der henviser til, at Den Europæiske Union hviler på en dobbelt legitimitet som en union af både stater og folk; der konstaterer, at der i de seneste årtier parallelt med opbygningen af Europa har vist sig en stigende tendens til regionalisering og decentralisering i de fleste medlemsstater, hvilket har medført en styrkelse af talrige regionale enheders ansvarsområder for så vidt angår udformning og gennemførelse af samt kontrol med EU's lovgivning og politikker og har givet dem en ny bevidsthed om deres rolle i Europa; der endvidere konstaterer, at den institutionelle praksis ofte rækker ud over

¹ EFT C 287 af 12.10.2001, s. 1 - KOM(2001) 428.

² EFT C 153 E/2002 af 27.6.2002, s. 314.

³ P5_TA(2002)0247.

⁴ Fællesskabets charter for regionalisering, vedtaget af Europa-Parlamentet den 18. november 1988, artikel 23, stk. 1 (EFT C 326 af 19.12.1988).

⁵ Dok. CdR 237/2002.

retsforskrifterne,

- B. der konstaterer, at dette fænomen har medført stor mangfoldighed på nationalt, kulturelt og institutionelt niveau, som det fremgår af medlemsstaternes forfatnings- og forvaltningsret,
- C. der finder, at EU i lyset af de udfordringer, de potentielle muligheder og den uvished, som globaliseringen skaber, bør udvikle sin kapacitet til at intervenere sideløbende med den kapacitet til at skabe samhørighed og inddrage borgerne, som regioner og kommuner er garanter for,
- D. der henviser til, at der i de seneste år er opstået en større bevidsthed om de forskellige regionale og lokale forvaltningers funktioner og autonomi i medlemsstaterne, at regionale og lokale forvaltninger kan spille en vigtig rolle i bestræbelserne på at bringe EU tættere på borgerne, hvilket er et vigtigt led i Nice-processen, og at Kommissionen i sin hvidbog om nye styreformer i EU anbefaler et tættere samarbejde mellem EU-institutionerne, de nationale regeringer, de regionale og lokale forvaltninger og civilsamfundet,
- E. der konstaterer, at regionerne på mangfoldig vis bidrager til den europæiske integrationsproces ved at anvende EU-bestemmelserne på regionalt og lokalt plan, indgå internationale partnerskaber og, i grænseområder, samarbejde hen over grænserne,
- F. der henviser til præamblen til chartret om grundlæggende rettigheder, hvori det fastslås, at "Unionen bidrager til bevarelsen og udviklingen af [...] fælles værdier under hensyn til de europæiske folks forskelligartede kulturer og traditioner samt til medlemsstaternes nationale identitet og organisering af deres offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan",
- G. der henviser til, at beskyttelsen og styrkelsen af det regionale og lokale selvstyre i de forskellige europæiske lande udgør et vigtigt bidrag til opbygningen af Europa, der hviler på principperne om demokrati, nærhed og decentralisering af magten,
- H. der konstaterer, at den demokratiske legitimitet, som institutionerne er udstyret med på de forskellige forvaltningsniveauer, i hvert tilfælde har sin egen værdi og fortjeneste, og at man bør gå bort fra den hierarkiske og pyramideformede udformning af Unionens institutionelle system,
- I. der mener, at Den Europæiske Union bør sikre de regionale og kommunale myndigheder en højere grad af deltagelse i den europæiske beslutningsproces, og det allerede fra den fase, hvor Fællesskabets politikker og retsakter bliver forberedt, og at Unionen ligeledes bør sikre et bedre samarbejde med de enheder, som er pålagt den faktisk gennemførelse af Unionens beslutninger,
- J. der bemærker, at det i henhold til artikel 203 i EF-traktaten allerede er muligt for ministre fra regionale regeringer at deltage i deres respektive medlemsstaters delegationer til Rådet, når dette er i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats forfatningsmæssige kompetencefordeling,

- K. der henviser til de lokale og regionale enheders krav om at spille en større rolle i beslutningsprocessen og skønner, at dette krav bør fortolkes og imødekommes på en sådan måde, at det ikke berører den institutionelle ligevægt, som Fællesskabets og Unionens hidtidige succes har bygget på, og som bør styrkes med henblik på den udfordring, som udvidelsen til 25 - eller flere - medlemsstater udgør,
- L. der bekræfter Regionudvalgets legitimitet og vigtige rolle som det institutionelle talerør for de lokale og regionale myndigheder i EU,
- M. der henviser til betydningen af det arbejde, der udføres af Kongressen af Lokale og Regionale Myndigheder i Europa, Forsamlingen af Regioner i Europa (AER), Europæiske Grænseregioners Arbejdsfællesskab (AGEG), Perifere Kystområders Konference (CPRM), Europæiske Kommuner og Regioners Råd (CEMR) og Eurocities, som på europæisk plan fremmer demokratiske lokale og regionale strukturer og det grænseoverskridende og interregionale samarbejde,

Et mere borgernært EU

1. finder, at Den Europæiske Union for at komme tættere på borgerne bør udforme nye metoder for regional deltagelse, der anerkender de lokale og regionale myndigheders centrale rolle, især i den forberedende fase af beslutningstagningen og gennemførelsen af Unionens politikker, hvilket kun vil styrke borgernes tilslutning til den videre udvikling af det europæiske integrationsprojekt;
2. kræver, at der i traktaterne indføres en bestemmelse om, at subsidiaritetsprincippet ikke kun bør gælde forholdet mellem Den Europæiske Union og medlemsstaternes regeringer, men også andre kompetenceniveauer, således at det bliver lettere for regionale og lokale myndigheder at tilpasse deres gennemførelse af EU-lovgivningen til særlige lokale forhold og behov, dog under forudsætning af, at integriteten af Unionens lovgivning og sammenhængen mellem dens politikker respekteres; opfordrer derfor indtrængende medlemsstaterne til inden for rammerne af deres forfatningsbestemmelser at indføre og i givet fald styrke de interne mekanismer for deltagelse af regioner og territoriale enheder, herunder især sådanne, som har lovgivningsbeføjelser¹, i den samlede statslige beslutningsproces vedrørende de europæiske anliggender, som er af særlig interesse for dem;

Repræsentation og deltagelse

3. støtter Regionsudvalgets anmodning om, at den europæiske konvention for lokalt selvstyre indarbejdes i Den Europæiske Unions nye forfatningsmæssige ramme som en del af den gældende fællesskabsret med henblik på at opbygge en Union baseret på principperne om demokrati og gennemsigtighed² samt på dialog og samarbejde;
4. anmoder Kommissionen om ved forberedelsen af retsakter og udarbejdelsen af fællesskabspolitikker at sikre en fuldstændig og permanent inddragelse af dem, der skal

¹ Se resumeet af konventets samling den 3.-4. oktober 2002 (dok. CONV 331/02, s. 9).

² Regionsudvalget, forslag til udtalelse (ordfører Lord Tope), den 30. september 2002 (Dok. CDR 237/2002, pkt. 1.21, s. 7).

gennemføre disse politikker, idet de nationale rammer skal være bestemmende for de nærmere vilkår for inddragelse af de regionale og lokale myndigheder i dette forberedende arbejde; mener, at ønsket om en forenkling af Unionens arbejdsgang skal kunne forenes med åbning af nye kanaler for deltagelse af alle nuværende eller potentielle aktørers deltagelse på den europæiske scene;

5. bekræfter sin støtte til den anskuelse, der kommer til udtryk i Kommissionens hvidbog "Nye styreformer i EU" , og ifølge hvilken regionerne er bindeled mellem borgerne og EU-institutionerne; stiller sig positivt til forslag fra konventet om at supplere EF-traktatens artikel 5 med en henvisning til konstitutionelle regioners rolle i medlemsstaterne; finder, at høringen af de regionale og kommunale interesser i første række bør finde sted via Regionsudvalget eller europæiske sammenslutninger, der varetager de mest repræsentative regionale, bymæssige og lokale interesser og det grænseoverskridende samarbejde; anmoder derfor Kommissionen om at følge op på de principforslag, den fremkom med i hvidbogen om nye styreformer;
6. bifalder Kommissionens løfte¹ om at undersøge muligheden for "trepartsaftaler" mellem Unionen, medlemsstaterne og territoriale enheder udpeget af sidstnævnte med henblik på så tidligt og så tæt som muligt at inddrage de substanslige niveauer i gennemførelsen af Fællesskabets beslutninger;
7. foreslår et forstærket samarbejde mellem de regionale forsamlinger og Europa-Parlamentet, navnlig via sidstnævntes Udvalg om Regionalpolitik, Transport og Turisme;

Adgang til Domstolen

8. foreslår, at regionale og kommunale myndigheder med lovgivningskompetence gives ret til at indbringe en sag for De Europæiske Fællesskabers Domstol for at forsvare deres rettigheder; foreslår desuden, at Regionsudvalget gives ret til at indbringe en sag for Domstolen ved formodet overtrædelse af subsidiaritetsprincippet og for at forsvare dets rettigheder;
9. anmoder konventet om at overveje muligheden for et tilsagn fra de relevante medlemsstater eller Regionsudvalget om, at de ved Domstolen vil påtage sig at forsvare rettighederne for territoriale enheder, hvis prærogativer berøres direkte af en fællesskabsretsakt;

Grænseoverskridende samarbejde

10. minder om, at grænseoverskridende samarbejde er en europæisk opgave og et politisk mål for EU; anmoder Kommissionen om i tæt samarbejde med medlemsstaterne og de regionale og lokale myndigheder at fremme grænseoverskridende samarbejde på alle niveauer og navnlig mellem naboregioner; anmoder Kommissionen om at udarbejde et udkast til statut for at lette gennemførelsen af dette grænseoverskridende samarbejde;

¹ Dette er for nylig blevet bekræftet af Kommissionens formand, Prodi (tale nr. 02/344 af 15.7.2002).

Konventet

11. opfordrer Konventet til på den måde, det måtte finde mest hensigtsmæssig, at overveje de lokale og regionale myndigheders rolle i opbygningen af Europa;

12. foreslår følgende ændringer i traktaterne:

- a) i EU-traktatens artikel 2, stk. 1, tilføjes målet: "- at fremme den territoriale samhørighed";
- b) EU-traktatens artikel 6, stk. 3, affattes således: "Unionen respekterer medlemsstaternes nationale, regionale og lokale identiteter samt deres territoriale struktur, regionale opdeling og lokale selvstyre";
- c) i EF-traktatens artikel 5, stk. 2, indsættes efter "medlemsstaterne": "eller af de regionale og lokale myndigheder på grundlag af de beføjelser, de er tildelt i den pågældende medlemsstats retsorden" (resten uændret);
- d) EF-traktatens artikel 10, stk. 1, affattes således: "Medlemsstaterne og, i det omfang deres forfatningsbestemmelser tilsiger det, deres lokale og regionale myndigheder træffer inden for rammerne af deres respektive beføjelser alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af denne traktat, eller af retsakter vedtaget af Fællesskabets institutioner";
- e) i EF-traktaten indsættes følgende nye artikel 151 A: "Fællesskabet respekterer og fremmer inden for sit kompetenceområde den sproglige mangfoldighed i Europa, herunder regionale sprog eller mindretalsprog som udtryk for en sådan mangfoldighed, ved at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og anvende andre hensigtsmæssige instrumenter til opfyldelse af dette mål";
- f) i slutningen af EF-traktatens artikel 158, stk. 2, tilføjes et tredje stykke med følgende ordlyd: "Medlemsstaterne forpligter sig til at fremme det grænseoverskridende samarbejde ved deres indre og ydre grænser samt med henblik herpå at skabe de nødvendige retlige rammer og anvende statuten om grænseoverskridende samarbejde";
- g) i slutningen af EF-traktatens artikel 211 tilføjes: "(Kommissionen...) "- udøve sin virksomhed i en gensidig partnerskabsånd med medlemsstaterne og deres lokale og regionale myndigheder";
- h) i EF-traktatens artikel 230 indsættes efter stk. 3: "Domstolen kan ligeledes udtale sig om annullationssøgsmål, der indbringes af Regionsudvalget i forbindelse med handlinger, som ikke er forenelige med subsidiaritetsprincippet, eller med henblik på at bevare dettes prærogativer";
- i) i slutningen af EF-traktatens artikel 265 indsættes et nyt stk. med følgende ordlyd: "Rådet og Kommissionen vedtager regelmæssigt en begrundet beretning om de foranstaltninger, der er truffet som følge af Regionsudvalgets udtalelser";

13. ønsker, at der foretages en konsolidering af EF-traktatens artikel 299, stk. 2, om regionerne i den yderste periferi;
14. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen og Regionsudvalget samt til Konventet om Den Europæiske Unions Fremtid.

BEGRUNDELSE

Der er flere forskellige årsager til, at de regionale og lokale myndigheders rolle bør være et vigtigt tema i debatten om EU's fremtid. På den ene side drejer det sig om nødvendigheden af i traktaterne og i forvaltningen af EU at afspejle den udvikling, der har fundet sted internt i medlemsstaterne i årene forud for og efter undertegningen af Maastricht-traktaten: en "regionaliserings"udvikling (hvis dette udtryk er tilstrækkeligt prægnant) eller en stigende anerkendelse af de forskellige regionale og lokale enheders funktion og autonomi. Disse enheder har som følge heraf opnået større vægt i forbindelse med gennemførelsen af EU-lovgivningen og forvaltningen af EU-programmerne.

Et aspekt, som samtidig bør behandles indgående, er det bidrag, som de regionale og lokale myndigheder kan yde til opnåelsen af en helt central målsætning, nemlig at bringe EU mærkbart tættere på borgerne. Som det helt korrekt er blevet bemærket, er globaliseringen årsag til den stigende betydning, borgerne tillægger de lokale rødder og de institutioner, som er tættest på befolkningen, og som befolkningen lettest kan identificere sig med¹. Denne følelse og dette behov skal imødekommes. Udfordringen består i at gøre det uden at tilsidesætte det andet krav, som globaliseringen og ønsket om at kunne kontrollere den stiller, nemlig styrkelse af de regionale, tværnationale grupperinger, som EU blot er det første eksempel på, hvilket betyder, at integrationsprocessen i det udvidede EU, der er på trapperne, må styrkes - ikke svækkes.

Svaret på denne dobbelte udfordring ligger i en ny udformning af EU's institutioner og forvaltningsmetoder, som indebærer, at man må sige farvel til den hierarkiske model og anerkende forskellige ledelsessfærer, som krydser hinanden, og som vil føre til fremkomsten af et veritabelt net af delte kompetencer, som navnlig på lokalt plan vil komme til at spille en stadig større rolle. Dette bør imidlertid ikke føre til, at de institutioners rolle ophæves eller reduceres, som beklageligvis er mindre tæt på borgerne, men hvis opgave det er at definere, hvad der er fælles europæisk interesse, og at fastlægge udviklingsstrategier for EU, nemlig Det Europæiske Råd og Kommissionen (med Europa-Parlamentets aktive deltagelse). Fællesskabsmetoden må styrkes, ikke sættes på spil. Det er vigtigt at undgå den uklarhed og overlappning mellem medlemsstaternes og EU's institutioners roller og beføjelser, som hyppigt er anledning til spændinger mellem national og europæisk legitimitet.

De regionale og lokale myndigheder bør sættes i stand til at give deres bidrag til de institutionelle, lovgivningsmæssige og ledelsesmæssige prioriteringer i EU og til udarbejdelsen af de fælles politikker. Dette bidrag bør være positivt og kreativt og ikke bygge på mistro eller falde for fristelsen til at virke bremsende i forhold til EU's beslutningsproces.

På denne baggrund forekommer det hensigtsmæssigt at foreslå følgende:

- anerkendelse i den nye traktat af princippet om lokalt selvstyre som fastsat i Europarådets charter herom,

¹ "Cities and the Future Governance of Europe", dokument fra bestyrelsen for Eurocities Association. En række af overvejelserne i arbejdsdokumentet skyldes dette dokument.

- formulering af et princip, hvoraf det fremgår, at subsidiaritet ikke stopper på det nationale og heller ikke på det regionale plan,
- ændringer i EU's forvaltningsformer, således at regionale og lokale myndigheder og/eller Regionsudvalget bl.a. via høringer og partnerskaber inddrages i udarbejdelsen af politikker og lovgivningsforslag, som kan få konkrete konsekvenser for disse myndigheder og deres beføjelser¹. Ændringerne bør bl.a. omfatte en ny adfærd i Kommissionen, bedre muligheder for regional deltagelse på grundlag af EF-traktatens artikel 230 - i overensstemmelse med de forfatningsmæssige ordninger i medlemsstaterne - i Ministerrådets beslutningstagning, mere direkte former for samarbejde med Europa-Parlamentet og mulighed for klageadgang ved Domstolen.

Det forekommer til gengæld hverken hensigtsmæssigt eller praktisk gennemførligt at foretage en underopdeling af de selvstyrende regionale samfund i to eller flere kategorier og indrømme en særlig kategori regioner en særstatus med eksklusive beføjelser i forhold til EU. Af selv en overfladisk gennemgang af de eksisterende forhold og den igangværende udvikling med hensyn til regionale og lokale myndigheder i medlemsstaterne og kandidatlandene fremgår det, at der er en umådeligt mange forskellige institutionelle enheder og løsninger, og der vil derfor være en risiko for, at klassificeringer og grupperinger på europæisk plan vil kunne forekomme vilkårlige. Det kan naturligvis ikke afvises, at der findes regioner - og også lokale myndigheder - som har mere overordnede beføjelser især i lovgivningsmæssig henseende, men da denne profil og denne funktion kommer til udtryk i Regionsudvalget og i forholdet til den europæiske beslutningstagning og institutionelle opbygning, er der ikke behov for en særskilt gruppering, som i øvrigt også ville kunne opfattes som en ubevidst nedvurdering af det meget mere omfattende og varierede lag af regionale og lokale myndigheder.

Med hensyn til Regionsudvalgets rolle er det ordførerens opfattelse, at den kan styrkes, uden at Regionsudvalget - hvilket ville rejse alvorlige spørgsmål og problemer - tildeles en status som "institution" i EU, hvilket på sin vis ville underminere den historiske og stadig funktionsdygtige EU-"trekant". Følgelig forudsiger ordføreren ingen specifik mulighed for at inddrage Regionsudvalget i fælles beslutningsprocedurer.

Generelt drejer det sig om at udtænke en planlægning af EU's politikker og retsakter, som har større deltagelse nedefra, uden at dette tynger og besværliggør beslutningsprocessen i alt for voldsom grad. Man kan mene, at hvis inddragelsen af substatslige institutioner vil nedsætte tempoet i beslutningsprocessen i et vist omfang, vil beslutningsprocessen til gengæld kunne få gavn af den større konsensus blandt borgeren, men der bør udvises stor forsigtighed med fremførelsen af dette argument eller denne hypotese.

1. REGIONALISERINGSPROCESSEN

Igennem de sidste 20 år har der rundt om i Europa været en temmelig generel tendens til regionalisering, om end ikke lige markant i alle medlemsstater, uden at det er resulteret i fastlæggelsen af en fælles betydning af begrebet "region" i politisk, juridisk eller sociologisk forstand.

¹ Jf. bidrag fra Regionsudvalget til Det Europæiske Konvent .

Begrebet region dækker således, når det anvendes på politiske eller administrative enheder, en række meget forskellige størrelser. I medlemsstaternes forfatninger opereres der med delstater (Tyskland og Østrig), regioner og samfund (Belgien), autonome regioner (Spanien), regioner med særlig eller med almindelige status (Italien), bystater (Tyskland), regioner og departementer (Frankrig), fjerntliggende områder og departementer (Grækenland), grevskabsråd (Det Forenede Kongerige, Sverige), by-grevskabsråd (Irland), regioner med særstatus, regioner med almindelig status og selvstyrende provinser (Italien), provinser (Belgien, Danmark, Spanien, Finland, Italien, Nederlandene), regionale kommunesammenslutninger og byregionssammenslutninger (Tyskland) og distrikter (Tyskland, Luxembourg, Portugal), og ofte bruges den samme betegnelse om to forskellige forvaltningsniveauer. Fremfor betegnelsen region foretrækker nogle udtrykket "intern nation" som en form for en intern udvidelse på europæisk plan, men undgår omhyggeligt at tale om uafhængighed og løsrivelse¹. Andre bruger betegnelsen samfund eller regionale, selvstyrende eller lokale enheder, alt efter deres placering i det pågældende lands områdestruktur. I nogle tilfælde er det samfundsøkonomiske forhold, der er udgangspunktet, i andre kultur og sprog. Nogle mener, at Nordrhein-Westfalen og Benelux-landene tilsammen danner en kulturel og økonomisk region², en såkaldt EU-region, nogle regioner har fundet sammen ud fra geografiske eller sektorielle kriterier, andre på grundlag af deres lovgivningsmæssige beføjelser. Denne vifte af begreber er et vidnesbyrd om de rige historiske og kulturelle traditioner i de lande, som tilsammen udgør det nuværende EU, og den gør det forståeligt, hvorfor det kan være vanskeligt og uhensigtsmæssigt at forsøge at lade de regionale og lokale størrelser, der har udviklet sig i medlemsstaterne, omfatte af nogle altomfavnende definitioner på europæisk plan..

Regionaliseringen er i vid udstrækning resultatet af en særlig institutionel og politisk udvikling i hver af de berørte lande. De Europæiske Fællesskaber har kun spillet en begrænset rolle i denne udvikling - i første omgang gennem den fælles regionalpolitik, dernæst gennem samhørighedspolitikken, der begge har haft til formål at udjævne de regionale uligheder. En øget forvaltningsmæssig regionalisering har været resultatet i næsten alle medlemsstater, herunder også i nogle, som ikke var klar til det, fordi regionaliseringen blev betragtet som en nødvendig drivkraft for gennemførelsen af disse politikker. Princippet om ikke-indblanding fra EU's side i medlemsstaternes interne strukturer i henseende til forfatning og retsorden bør imidlertid fastholdes med bestemthed. Medlemsstaternes suverænitet på dette område bør respekteres fuldt ud, og enhver bestræbelse fra EU's side på at ville påvirke dem eller undertvinge dem sin vilje må afvises.

2. DEN SENESTE UDVIKLING I REGIONERNES STILLING I EU

Der skal her erindres om de seneste vigtige traktatændringer: Efter udvidelsen af De Europæiske Fællesskabers beføjelser og navnlig efter ikrafttrædelsen af fællesakten (1986) er navnlig de regioner, som har lovgivningsbeføjelser, blevet mere bevidste om betydningen af magtdeling. For disse regioner blev deltagelse i fællesskabsniveauet en realitet, da bestemmelsen om Rådets sammensætning blev ændret (artikel 146 i Maastricht-traktaten, siden hen artikel 203, stk. 1, i EF-traktaten). Med Maastricht-traktaten oprettedes Regionsudvalget som politisk talerør for det regionale niveau, som består af "repræsentanter

¹ Neil MacCormick: A Comment on the Governance Paper (s. 204-205).

² Wolfgang Clement, ministerpræsident i Nordrhein-Westfalen: Europa gestalten - nicht verwalten, foredrag i Berlin, den 12.2.2001.

for de regionale og lokale myndigheder". Med Maastricht-traktaten indførtes desuden principperne om proportionalitet og subsidiaritet.

Groft taget kan medlemsstaterne inddeles i fire statstyper¹:

- føderative stater;
- regionaliserede enhedsstater;
- decentraliserede enhedsstater;
- centraliserede enhedsstater.

Disse kategorier er langt fra homogene, og ofte indgår der i de enkelte landes forfatningsbestemmelser elementer fra flere kategorier. Den mest udbredte regionaliseringsform er den, der bygger på de eksisterende lokale myndigheder (7 ud af 15 medlemsstater). Føderalisme og institutionel regionalisme ses i 5 stater (Tyskland, Østrig, Belgien, Spanien og Italien).

I de central- og østeuropæiske lande findes hverken regionalisering i form af føderale enheder eller politisk regionalisering. I 6 stater findes der forvaltningsmæssig regionalisering, men kun i Polen og Den Tjekkiske Republik er der indledt en egentlig regionaliseringsproces.

3. ET EU, DER ER TÆTTERE PÅ BORGERNE

På Det Europæiske Råd i Nice blev det påpeget, at EU skal bestræbe sig på at skabe et tættere forhold mellem sine institutioner og borgerne. Også mange nationale og subnationale institutioner gør sig bestræbelser i denne retning og påkalder sig nøgleprincipper som subsidiaritet, proportionalitet og på det seneste også nærhed. Efter at subsidiaritetsprincippet blev indskrevet i Maastricht-traktaten, har flere kommentatorer peget på nødvendigheden af, at det tilføres en dybere betydning (en "sjæl")², og at det opfattes dynamisk som et aktivt forhold mellem det lokale, det regionale, det nationale og det europæiske niveau³. Det er positivt, at alle stemmer kan komme til orde i Konventet om Europas fremtid, hvor der gøres forsøg på at finde svar på det vanskelige spørgsmål med hensyn til, hvordan EU kan bringes tættere på borgerne og derved opnå en større og mere engageret tilslutning til det europæiske politiske projekt.

Trods oprettelsen af Regionsudvalget, der er talerør for byerne og regionerne over for Konventet, hersker der i de regionale og lokale enheder alt for ofte - med rette eller urette - en følelse af at blive holdt ude fra begivenhedernes centrum. Efter at regionerne i løbet af den seneste halve snes år i praktisk talt hele EU har fået mærkbart større indflydelse, er de naturligt nok særligt optaget af den forpligtelse, der blev fastslået i erklæringerne fra Nice og Laeken, til at omlægge kompetencefordelingen. Således kræver både de tyske og de østrigske delstater større deltagelse i de europæiske spørgsmål og større imødekommenhed over for en reform, der kan styrke deres position i den interne opbygning. I indlæg og bidrag fra deltagere i Konventet, der taler på vegne af disse regioner, kommer disse ambitioner klart til udtryk. I

¹ Regionsudvalget: Regionalt og lokalt demokrati i EU, 1999, s. 13.

² Wolfgang Clement, op. cit. s. 3.

³ Albert Bore: Briefing Paper af 16.7.2002, s. 2.

en beslutning om Konventet, som Forbundsrådet har vedtaget for nylig¹, understreges det, at "en bedre fordeling af kompetencerne mellem EU og medlemsstaterne også er i regionernes interesse, hvis handlemuligheder på nationalt plan vil blive bedre beskyttet herved". Mere konkret kræver Regionsudvalget, at "subsidiaritetsprincippet og proportionalitetsprincippet, sådan som de er formuleret i traktaterne, suppleres med en garanti for, at de regionale og lokale myndigheders kompetencer respekteres"².

På Det Europæiske Råd i Laeken blev der opkastet det spørgsmål, om ikke "den daglige forvaltning og gennemførelsen af EU's politik omvendt [...] i højere grad [bør] overlades til medlemsstaterne og regionerne, hvis det er muligt i henhold til deres forfatning?", og om der er mulighed for at give "garanti for, at der ikke røres ved deres kompetence?".

Derimod må det krav afvises, som går på anerkendelse af befolkningens selvbestemmelsesret i ethvert område i EU, hvor borgerne deler en stærk national, sproglig og regional identitetsfølelse. EU kan ikke blande sig i spørgsmål, som det alene tilkommer medlemsstaterne at tage stilling til.

Nærhed i forhold til borgerne er et fælles karaktertræk for alle regioner og lokale myndigheder, og der kan ikke foretages nogen sondring i denne henseende: Alle selvstyrende territoriale enheder - regeringer og også valgte regionale og lokale forsamlinger - bør anerkendes for det bidrag, som de kan yde til målsætningerne om at bringe den europæiske opbygningsproces tættere på borgerne.

Af afgørende betydning for opnåelse af borgernes konsensus er, at der er et bredt kendskab til EU's politiske bestræbelser på at reducere forskellen mellem regionerne i henseende til udviklingsmuligheder og personlig indkomst og til det ansvar, disse bestræbelser medfører for regionerne og lokalsamfundene. Regionsudvalget har meget præcist henledt opmærksomheden på, at "de regionale og lokale myndigheder dels deltager effektivt i gennemførelsen af EU-politikken på en lang række områder, dels har en afgørende indflydelse på dens succesrige gennemførelse"³.

4. AKTIV DELTAGELSE

I og med at EU anerkender regionernes og andre lokale myndigheders eksistens og deres bidrag til de fælles målsætninger, er det væsentligt at konkretisere EU's forpligtelse til at sikre deres aktive deltagelse i forskellige faser, på forskellige niveauer og på forskelligt grundlag i den europæiske opbygningsproces.

For det første kunne de territoriale myndigheder i medlemsstaterne inddrages i traktatrevisionerne. En form for aktiv deltagelse kan desuden gennemføres i forbindelse med udarbejdelsen af den afledte EU-ret. En **deltagelse** i form af **høring** på et tidligt trin, dvs. forud for forberedelsen af beslutningsprocessen kan forbedre den korrekte og dynamiske anvendelse af fællesskabsretten. Et sådan "opstrøms" samarbejde er en garanti for iværksættelsen "nedenstrøms"⁴.

¹ Forbundsrådets beslutning 586/02 af 12.7.2002.

² Bidrag fra Regionsudvalget til Det Europæiske Konvent, CdR 127/2002, 8.7.2002.

³ Bidrag fra Regionsudvalget til Det Europæiske Konvent, s. 5.

⁴ DELPEREE, Francis, *Le fédéralisme en Europe*, PUF (Série Que sais-je?), 2000, s. 34.

Et andet felt for aktiv deltagelse er **Rådets lovgivningsvirksomhed**. Det monopol på repræsentation, som regeringerne tidligere besad, blev ophævet i EF-traktaten i 1992, hvorefter Rådet "består af en repræsentant for hver medlemsstat på ministerplan, som skal være beføjet til at forpligte denne medlemsstats regering" (EF-traktatens artikel 203, stk. 1). Hver medlemsstat bestemmer i overensstemmelse med sin egen forfatning, hvem der er kvalificeret til at repræsentere den. De berørte stater har valgt forskellige løsninger:

- i Tyskland er repræsentanter for delstaterne inddraget i Rådets arbejde på grundlag artikel 23, stk. 6, i grundloven,
- i den østrigske forfatning er der fastsat en mulighed, men ikke en pligt til at deltage,
- i Belgien er substitution reglen, når der er tale om emner, der henhører under de lokale myndigheders beføjelser,
- i Spanien har de selvstyrede samfund ikke fået del i denne nye mulighed,
- i Italien er regionerne ikke bemyndiget til at repræsentere staten.

Det skal understreges, at hver gang en minister fra en region med lovgivningsbeføjelser deltager i Rådet, repræsenterer han forbundsstaten og ikke sin region. I øvrigt betragtes staten som eneansvarlig over for EU for gennemførelsen af EU-retten. Det er staten, der holdes ansvarlig for enhver krænkelse af europæisk ret begået af regionale myndigheder, uanset hvilken myndighed der er skyld i forsømmelsen.

Alt i alt er det kun i visse forbundsstater, at regionerne har kunnet udnytte den nye udformning af EF-traktatens artikel 203. Dette skyldes højst sandsynligt, at en så forpligtende repræsentation stiller krav om en betydelig intern koordineringsindsats og indebærer risiko for, at procedurerne for samarbejde mellem forbundsstatsniveauet og delstatsniveauet og mellem delstaterne indbyrdes kan trække ud i det uendelige. Der er intet til hindring for, at EF-traktatens artikel 203 fortolkes mere bredt af medlemsstaterne, herunder navnlig dem, som endnu ikke har udnyttet den. Generelt er det opfattelsen, at jo bedre de regionale interesser integreres i den nationale beslutningsproces, jo bedre vil de blive repræsenteret i Bruxelles.

En anden form for aktiv deltagelse er **parlamentarisk repræsentation**. I øjeblikket bestræber Europa-Parlamentet sig på uden mellemlid at repræsentere Europas befolkninger eller borgere. Medlemsstaternes repræsentation i Europa-Parlamentet er imidlertid forskelligt udformet og bygger i nogle tilfælde på regionerne. Medlemsstaterne bestemmer selv, hvordan de ønsker at blive repræsenteret, og de kan således beslutte at "regionalisere" sammensætningen af deres repræsentation i Europa-Parlamentet, når blot de respekterer de principper, der er fastlagt i Rådets afgørelse om ændring af akt om almindelige direkte valg af repræsentanterne i Europa-Parlamentet af 25.6.2002.

Endelig bør spørgsmålet vedrørende en inddragelse af repræsentanter for de selvstyrede territoriale myndigheder - eventuelt gennem Regionsudvalget - i Parlamentets Udvalg om Regionalpolitik behandles med velvillig indstilling.

5. REGIONSUDVALGET

Regionsudvalget blev oprettet med Maastricht-traktaten som politisk talerør for regionerne og består af "repræsentanter for de regionale og lokale myndigheder". Regionsudvalget har netop understreget sin legitimitet som det eneste legitime institutionelle talerør for de lokale og regionale myndigheder i EU og afviser "ethvert forsøg på at erstatte Regionsudvalget med en anden struktur, som ikke repræsenterer alle lokale myndigheder"¹.

Selve Regionsudvalgets sammensætning giver nemlig anledning til spændinger. Det tyske Forbundsråd har eksempelvis god grund til at påpege "nødvendigheden af at forbedre den politiske repræsentativitet i Regionsudvalget gennem en fordeling af pladserne, som i højere grad afspejler befolkningstallet i medlemsstaterne (...) navnlig med henblik på at styrke denne institutions demokratiske legitimitet"². Der er således indledt en debat om mangler og uoverensstemmelser, som kan sætte spørgsmålstegn ved Regionsudvalgets repræsentativitet og dets evne til at udtale sig om emner, som der ikke er enighed om på de forskellige territoriale niveauer. Det er imidlertid ikke formålet med denne betænkning at stille forslag til Regionsudvalgets sammensætning og til regler for udpegningen af repræsentanter.

Under alle omstændigheder er der grund til at undersøge, hvordan Regionsudvalget kan tilføres mere indflydelse - f.eks. ved at styrke dets formelle ret til at blive hørt navnlig inden for områder, hvor de lokale myndigheders interesser står på spil.

Regionsudvalgets rolle er begrænset til høring, og dets sammensætning kontrolleres af medlemsstaterne. Formelt påvirker det derfor ikke den institutionelle ligevægt, der er fastsat i traktaterne. Nogle ønsker imidlertid at omdanne Regionsudvalget til et (andet eller tredje?) kammer for regionerne ved siden af Europa-Parlamentet (og Rådet), men forslaget har ikke fundet væsentlig tilslutning, og flere tungtvejende forhold taler imod det.

Dette er grunden til, at mange politiske aktører, herunder også Regionsudvalget selv, er tilbøjelige til at foretrække at fortsætte med at udvikle høringssamarbejdet med Parlamentet, som i øvrigt er begyndt at gøre brug af den mulighed, der er indført i traktaten, nemlig at anmode Regionsudvalget om udtalelser om emner, som i særlig grad berører Regionsudvalgets mandat. Det er desuden ønskeligt og sandsynligt, at Regionsudvalget vil blive inddraget af Kommissionen i fasen forud for udarbejdelsen af nye lovforslag og nye politikker, som vil få konsekvenser for de lokale myndigheder.

Endelig vil et af forslagene til ændring af traktaten dreje sig om tildeling til Regionsudvalget af en klageret ved Domstolen i forbindelse med retsakter, der kan krænke subsidiaritetsprincippet, eller med henblik på at beskytte dets prærogativer.

¹ Bidrag fra Regionsudvalget til Det Europæiske Konvent, s. 3.

² Forbundsrådets beslutning, punkt 10.

27. november 2002

MINDRETALSUDTALELSE

jf. forretningsordenens artikel 161, stk. 3
af Georges Berthu

Napolitano-betænkningen udnytter enhver mulig tvetydighed i traktaten til at skabe direkte forbindelser mellem EU-institutionerne og de regionale og lokale myndigheder i medlemsstaterne. Den udviser herved en tilbøjelighed til at tilsidesætte et gammelt og fundamentalt princip: kun stater er medlemmer af Unionen. Derimod kan de frit organisere sig internt, herunder bestemme, hvordan de lokale organer skal inddrages i beslutningstagningen.

Intentionen med betænkningen er utvivlsomt prisværdig: det påvises, at der i talrige medlemsstater er sket en decentralisering, som har givet regionerne øgede beføjelser, og at det følgelig er Unionens pligt at indføre nye "metoder til deltagelse".

Vi vil derimod drage en helt anden konklusion: den decentraliseringspolitik, der føres af visse medlemsstater, vil i kombination med udvidelsen skabe et endnu mere afgørende behov for en rationel beslutningstagning på EU-plan og for medlemsstaternes udøvelse af deres rolle som koordinatore af de territoriale organer i forhold til EU. Dette oprindelige princip for Fællesskabet forekommer os at blive stadig mere aktuelt.

Hvis Unionen ønsker nærhed, gør den bedst i først og fremmest at samarbejde med de nationale parlamenter i en loyal ånd.

15. november 2002

UDTALELSE FRA UDVALGET OM BESKÆFTIGELSE OG SOCIALE ANLIGGENDER

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa
(2002/2141(INI))

Rådgivende ordfører: Luciana Sbarbati

PROCEDURE

På mødet den 9. juli 2002 valgte Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender Luciana Sbarbati til rådgivende ordfører.

På møder den 30. september og 11.-12. november 2002 behandlede udvalget udkastet til udtalelse.

På sidstnævnte møde vedtog det nedenstående konklusioner (for: 26; hverken/eller: 2).

Til stede under afstemningen var: Theodorus J.J. Bouwman (formand), Marie-Hélène Gillig og Winfried Menrad (næstformænd), Luciana Sbarbati (rådgivende ordfører), Elspeth Attwooll, Hans Udo Bullmann (for Jan Andersson), Chantal Cauquil (for Sylviane H. Ainarði), Luigi Cocilovo, Proinsias De Rossa, Jillian Evans, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Anne-Karin Glase, Lisbeth Grönfeldt Bergman (for Regina Bastos), Richard Howitt (for Enrico Boselli), Stephen Hughes, Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Claude Moraes, Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Lennart Sacrédeus, Herman Schmid, Helle Thorning-Schmidt, Ieke van den Burg og Anne E.M. Van Lancker.

KORT BEGRUNDELSE

Udvalget om Konstitutionelle Anliggender har vedtaget at udarbejde og forelægge en betænkning om de regionale og lokale myndigheders rolle i den europæiske opbygning, hvilket er et centralt emne i debatten om Europas fremtid.

Ordføreren understreger således i sit arbejdsdokument, at der efter Maastricht-traktaten har aftegnet sig en udvikling, hvor der sker en stigende anerkendelse af de forskellige regionale og lokale enheders funktion og autonomi, samtidig med at de stadig hyppigere involveres i overtagelsen af den europæiske lovgivning og forvaltningen af fællesskabsprogrammerne.

Denne omstændighed er særlig betydningsfuld i forbindelse med de emner, der mere specifikt er knyttet til beskæftigelse og sociale anliggender, hvilket Europa-Parlamentet bl.a. understregede i sin beslutning af 30. november 2000¹ om Kommissionens meddelelse om "lokal handling til fordel for beskæftigelsen - Den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi" (KOM(2000) 196).

Parlamentet mindede i sin betænkning om, at de lokale myndigheder spiller en vigtig rolle i skabelsen af arbejdspladser, dels på grund af deres nærhed til de beskæftigelsessøgende personer og dels på grund af det bedre kendskab til de lokale behov og mangler samt midlerne til at imødegå dem. De udfører ligeledes en vigtig opgave ved gennemførelsen af initiativer, som på grund af deres integrerede art i særdeleshed er egnede til at fremme integrering af grupper, der er truet af udelukkelse og social udstødelse.

Kommissionen konstaterede i øvrigt i sin meddelelse "Styrkelse af den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi" (KOM(2001) 629)², at der fandtes en bred politisk konsensus i det ønskelige i at styrke den lokale dimension i den europæiske beskæftigelsesstrategi. Denne konsensus var i øvrigt modnet gennem en bred accept af, at de lokale aktører kan bidrage væsentligt, og gennem tilsidesættelsen af det synspunkt, at den lokale udvikling af beskæftigelsen var marginal sammenlignet med makroøkonomiske og strukturelle strategier.

Denne holdning til beskæftigelsesstrategien kan i øvrigt anvendes inden for andre områder af de sociale anliggender som f.eks. bekæmpelsen af social udstødelse og udelukkelse, anvendelsen af strukturfondene og særlig den europæiske socialfond, uddannelse, udvikling af små og mellemstore virksomheder osv.

Det er netop inden for disse områder, at der er størst behov for at øge forbindelsen mellem borgerne og Unionen uden at fornægte hverken borgernes tilknytning til den lokale dimension og de lokale rødder, eller den europæiske integrationsproces. Som det understreges i arbejdsdokumentet fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, bør der ske en omformulering af kompetencefordelingen inden for Unionen, således at fællesskabsforpligtelsen til at sikre de lokale myndigheders aktive deltagelse understreges.

I denne henseende kan Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender kun stille sig positivt til initiativet fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, og det fastslår på ny

¹ Endnu ikke offentliggjort i EFT, A5-0341/2000.

² Endnu ikke offentliggjort i EFT.

behovet for at indlede en tilbundsgående overvejelse af ansvars- og kompetencefordelingen mellem Unionen, centralregeringerne og de regionale og lokale myndigheder, der er aktive i sektoren for beskæftigelse og sociale anliggender. Denne omfordeling bør ikke føre til en splittelse mellem de gennemførte bestræbelser, men til en bedre koordinering af forpligtelserne og bidragene for således at øge effektiviteten i de foranstaltninger, der træffes på dette område.

Det gælder særlig om at ændre Unionens forvaltningsformer for at tilrettelægge dem ud fra kriterierne om høringer og partnerskaber og sikre, at de regionale og lokale myndigheder inddrages i udarbejdelsen af de politikker og retsakter, der har konkrete indvirkninger på lokalsamfundene og deres beføjelser. Som det nævnes i arbejdsdokumentet fra Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, bør disse ændringer medføre en ny adfærd i Kommissionen og mere direkte former for samarbejde med Parlamentet og Rådet.

Det drejer sig med andre ord om at sikre en større deltagelse i udformningen af EU's politikker og retsakter uden dog at gøre EU-beslutningsprocessen uforholdsmæssigt omstændelig og indviklet.

KONKLUSIONER

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende i det beslutningsforslag, det vedtager:

1. henviser til, at politikkerne for beskæftigelse og sociale anliggender i høj grad involverer de lokale myndigheder, og at fællesskabsstrategierne på dette område kun kan blive effektive, hvis disse myndigheder medvirker beslutsomt i gennemførelsen af programmerne og i overtagelsen af de europæiske retsfor skrifter;
2. henviser til, at EU også på grundlag af chartret om grundlæggende rettigheder, der for første gang nævner de regionale og lokale enheder, har fået en række instrumenter til fremme af de lokale initiativer på beskæftigelsesområdet, men at den institutionelle ramme, som de lokale enheders bidrag indgår i, deres inddragelse i udarbejdelsen af Fællesskabets politikker og strategier og informationsstrømmene stadig er utilstrækkelige;
3. henviser til, at Det Europæiske Råd i Sevilla den 21. og 22. juni 2002 opfordrede Rådet og Kommissionen til yderligere at konkretisere gennemførelsen af traktatens artikel 299, stk. 2, hvori den særlige situation, som regionerne i den yderste periferi befinder sig i, anerkendes;
4. opfordrer Unionen, medlemsstaterne og repræsentanterne for Regionsudvalget til i forbindelse med Konventet om Den Europæiske Unions Fremtid at indlede en tilbundsgående overvejelse af samarbejdet mellem Fællesskabet, centralregeringerne og de regionale og lokale enheder og af Fællesskabets, centralregeringernes og de regionale og lokale enheders beføjelser under særlig hensyntagen til også de sociale spørgsmål i Unionen;

5. opfordrer medlemsstaterne til under hensyntagen til de årlige runder for koordinering af finans- og beskæftigelsespolitikken i deres respektive nationale planer for beskæftigelsen og for bekæmpelsen af social udelukkelse at angive, i hvilket omfang de regionale og lokale enheder deltager samt hvorledes ansvar og kompetence er fordelt mellem centralregeringen og de lokale enheder i forbindelse med gennemførelsen af de pågældende strategier;
6. anmoder Kommissionen om systematisk at involvere de lokale og regionale myndigheder i fastlæggelsen af den social- og beskæftigelsespolitik, der har regionale indvirkninger, særlig hvad angår bekæmpelse af social udstødelse (lige muligheder, indvandring, flygtninge, nye former for fattigdom), gennem en løbende dialog, som gør det muligt at fremskynde de procedurer for information, koordination, samarbejde og forhandling, som er indført i de fleste lande, og at sikre en bedre koordinering af initiativerne;
7. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at indføre en kontinuerlig informationsstrøm og en udveksling af erfaringer og god praksis ved at anvende åbne koordinationsmetoder og direkte involvere de lokale og regionale enheder under hensyntagen til de regionale erfaringer;
8. anmoder Kommissionen og medlemsstaterne om at forenkle procedurerne for adgang til de europæiske finansieringsmidler, inddrage de regionale myndigheder i udformningen af finansieringsprogrammerne og sikre, at de offentligt ansatte i de lokale og regionale enheder orienteres bedre om Unionens programmer, initiativer og strategier, særlig inden for sociale anliggender og beskæftigelse.
9. opfordrer konventet til at foreslå, at Regionsudvalget får direkte adgang til at indgive klage til Domstolen ved krænkelse af subsidiaritetsprincippet i anliggender, hvor de regionale myndigheder har beføjelse på områder inden for beskæftigelsespolitik og sociale anliggender.

17. oktober 2002

UDTALELSE FRA UDVALGET OM KVINDERS RETTIGHEDER OG LIGE MULIGHEDER

til Udvalget om Konstitutionelle Anliggender

om de regionale og lokale myndigheders rolle i opbygningen af Europa
(2002/2141(INI))

Rådgivende ordfører: Christa Kläß

PROCEDURE

På mødet den 10. juli 2002 valgte Udvalget om Kvinders Rettigheder og Lige Muligheder Christa Kläß til rådgivende ordfører.

På møder den 4. november og 26. november 2002 behandlede udvalget udkastet til udtalelse.

På sidstnævnte møde vedtog det enstemmigt nedenstående konklusioner.

Til stede under afstemningen var: Anna Karamanou (formand), Marianne Eriksson og Jillian Evans (næstformænd), Christa Kläß (rådgivende ordfører), María Antonia Avilés Perea, Fiorella Ghilardotti, Lissy Gröner, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Thomas Mann, Maria Martens, Joke Swiebel og Elena Valenciano Martínez-Orozco.

KONKLUSIONER

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Lige Muligheder opfordrer Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende i det beslutningsforslag, det vedtager:

- A. der tager i betragtning, at Den Europæiske Union er baseret på en fast samhørighed mellem regionerne i Europa, som udgør overskuelige enheder for borgerne, som de kan identificere sig med, og som giver dem en følelse af at høre hjemme et sted, og at de regioner, der er vokset frem, ikke følger nationale grænser,
- B. der tager i betragtning, at der i de seneste år er opstået en større bevidsthed om de forskellige regionale og lokale forvaltningsfunktioner og autonomi i medlemsstaterne, at regionale og lokale forvaltninger kan spille en vigtig rolle i bestræbelserne på at knytte EU tættere til borgerne, hvilket er et vigtigt punkt i Nice-processen, og at Kommissionens hvidbog om nye styreformer i EU kræver et tættere samarbejde mellem EU-institutionerne, de nationale regeringer, de regionale og lokale forvaltninger og civilsamfundet,
 - 1. konstaterer, at over halvdelen af de europæiske borgere er kvinder, og at et demokratisk europæisk samfund derfor må baseres på en effektiv og reel ligestilling mellem borgerne af begge køn, som det kræves i Amsterdam-traktaten;
 - 2. foreslår, at udbuddet af uddannelses- og efteruddannelsesmuligheder, der især henvender sig til kvinder på lokalt niveau, udbygges, og at kvinders muligheder for fuld- og deltidsbeskæftigelse øges, således at de lokale og regionale myndigheder og institutioner kan drage nytte af potentialet af menneskelige ressourcer på regionalt og lokalt plan;
 - 3. understreger, at udveksling og gensidig kontaktskabelse må fremmes for at styrke samhørigheden i Europa; netop på dette område bør der være et tilbud til kvinder og familier, der hjælper til at skabe menneskelige kontakter uden for det faglige og erhvervsmæssige plan;
 - 4. understreger, at der er et demokratisk underskud som følge af, at kvinder er underrepræsenterede i beslutningstræffende organer og forvaltninger såvel inden for det offentlige som i det private erhvervsliv og på det politiske, økonomiske, sociale og faglige område på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt niveau; den vedvarende underrepræsentation af kvinder i beslutningsprocessen udgør en væsentlig hindring for en demokratisk udvikling af EU's regioner og deres sociale samhørighed;
 - 5. gentager Rådets erklæring 96/694/EF af 2. december 1996 om ligelig deltagelse af kvinder og mænd i beslutningsprocessen; i erklæringen kræves en strategiudvikling for en aktiv, ligelig deltagelse af kvinder og mænd i beslutningsprocessen i alle Den Europæiske Unions institutioner, subsidiære og decentraliserede organer;
 - 6. minder om, at de lokale myndigheder spiller en vigtig rolle på arbejdsmarkedet, idet de

er tættere på de arbejdssøgende og har større forståelse for de lokale behov og hindringer samt for, hvordan man kan fjerne disse hindringer; kræver, at lokale og regionale forvaltninger i højere grad end tidligere skal involveres i udarbejdelsen af nye socialpolitikker, især ved afvejelse af, hvordan ligestillingen kan fremmes, og disse tiltag kan gennemføres i samfundet;

7. understreger, at ligestillingsarbejdet skal udformes mere effektivt netop inden for de lokale myndigheder og andre institutioner på lokalt niveau, og at dette arbejde skal overføres til alle niveauer og alle samfundslag, og understreger dermed nødvendigheden af at inddrage ligestillingsorganer i de lokale forvaltninger og behovet for lighed mellem kønnene i udvalg og instanser og i lokale organisationer for arbejdsmarkedets parter;
8. går ind for, at der bliver taget det nødvendige hensyn til de regionale og lokale forvaltningers betydning under udformningen af alle fællesskabspolitikker, efter at disse forvaltninger har skabt større kvindelig deltagelse i det politiske liv; kræver en ligelig deltagelse af kvinder og mænd i forbindelse med udpegelsen af medlemmer af Regionsudvalget;
9. minder om, at der er ligelig deltagelse af kvinder og mænd i gennemførelsen af strukturfondene og i Leader-arbejdsgrupperne; understreger betydningen af, at projektstøtte til EF-initiativer ydes til projekter med deltagelse af begge køn, og som bidrager til gode levevilkår for både kvinder og mænd i EU's regioner;
10. understreger det grænseoverskridende samarbejdes betydning og opfordrer Kommissionen til at søge for en passende deltagelse af kvinder i de forskellige arbejdsgrupper til styrkelse af samarbejdet og navnlig tage hensyn til kvinder i de særlige støtteprogrammer for grænseregioner.